

Marius Porumb – academicianul Maramureșului!*

*Teodor Ardelean***

Iubite prietene Marius Porumb,
Iubiți prieteni ai prietenului meu și prietenul
vostru,

Știu ce înseamnă Academia Română, știu istoria instituției, inclusiv istoria acestei Aule, îmi închipui ce povară este pe noi toți cei care ajungem pe la acest microfon, dacă ne gândim doar puțin la ce lucruri mari, frumoase și prealese s-au rostit în decursul timpului de aici, importante mai ales pentru viața generală a acestui popor, care și-a găsit în anul de grație 1866, direcționalul, ce a însemnat prima Unire Românească. Academia Română a oferit modelul, prin constituirea sa, de reunire a tuturor provinciilor românești, și asta rămâne în continuare o superbie în istoria neamului.

De ce am început așa? Pentru că numai dacă așa încep discursul meu, pot să-l conduc acolo unde vreau să-l duc și să vă duc împreună cu mine, pentru că știu ce spun și spun ce știu, anume că, în această instituție de tip auroral, cum este Academia, în decursul timpului au intrat cele mai strălucite figuri ce s-au ridicat pe filiera intelectului în rândul neamului nostru, dar în același timp s-au constituit și construit și multe „turnuri de fildeș”. Iar chestiunea cu turnul de fildeș, a demonstrat-o istoria culturală a lumii, și este chiar un fel de aserțiune sancționatorie să spui „Stai acolo cocoțat în turnul tău de fildeș, de parcă prin aceasta ne-ai ajuta și pe noi”. Să știți că de multe ori poporul judecă și așa. Chiar dacă judecățile pot fi false.

Chestiunea aceasta a impactului cu știința, cu cultura, cu civilizația, este foarte importantă și rolul și rostul academiilor în lume au fost demonstrate în timp și rămân ca o coordonată absolut fundamentală. Verticală și ventriculară, dacă vorbim în termeni de sănătate publică. Academicianul Marius Porumb este fericitul posesor al unui destin care urmează chiar modelului de destin pe care l-a creat Academia Română dintru începuturile sale. Să nu uităm că marele istoric, marele cărturar Alexandru Papiu Ilarian (din Sălajul meu, Bezded, născut) a propus Academiei formula discursurilor de recepție și a ținut primul discurs de recepție despre Gheorghe Șincai și atunci Academia a adoptat procedura ca fiecare dintre cei ce vor veni în locul întemeietorilor să fie propus să-ia locul. Întâmplarea face că eu l-am cunoscut întâi pe academicianul Virgil Vătășianu și apoi pe minunatul nostru absolvent de Cluj, Marius Porumb. Eram și eu în nomenclatura asociației studențești ca președinte de asociație pe Facultatea de Istorie-Filozofie și partidul slobozise să intrăm și noi inclusiv în Senat. Eram membru în Senat și biroul Senatului și academicianul Ștefan Pascu avea o dispută cu academicianul Constantin Daicoviciu pe ideea că Virgil Vătășianu ține mai mult la București decât la Cluj. Că el, premiant Herder, vrea să ofere Bursa Herder unui bucureștean. Atunci l-am cunoscut pe academicianul Virgil Vătășianu și am început să-l citesc și să-l prețuiesc. După aceea l-am cunoscut pe domnul academician Marius Porumb în tinerețile

*Alocuțiune susținută la simpozionul omagial „Academician Marius Porumb – 80” (17 octombrie 2023, Aula Academiei Române)

**Dr., directorul Bibliotecii Județene „Petre Dulfu” Baia Mare

domniei-sale, dar și mai târziu când a început să fie frecvent la Baia Mare când se săvârșeau momente sărbătorești. Nu trebuie să uităm participările sale la activitățile și festivitățile de la Școala „Octavian Goga” și Colegiul Național „Gheorghe Șincai”, dar nu trebuie să uităm de Ion și Maria, părinții academicianului, de Gheza Vida și doamna Ecaterina Vida care a întemeiat biblioteca pe care eu o conduc astăzi. Și n-o să vă spun de câte ori vorbim pe săptămână la telefon, sau de câte ori pe zi. Pentru că vorbirile noastre nu cad în redundanță. Întotdeauna avem ce discuta, și discut cu unul dintre cei mai mari patrioți români în viață. Probabil că domniile-voastre de la București nu știți durerile noastre de la Carei și de la Sfântu Gheorghe, de la Târgu Mureș și chiar de la Baia Mare, întrucât ne confruntăm noi cu ele și le ducem pe umeri, nu totdeauna plângându-ne. Dar cei care le știu pot aprecia și am aici probabil cel mai bun martor care ar putea să fie într-o astfel de discuție, pe Înaltpreasfințitul nostru Andrei, maramureșeanul nostru, de care ne-am bucurat să devină Mitropolitul nostru.

Maramureșul este pe locul întâi, dragii mei, la gradul de magnetism antropic. Adică la felul în care a atras în decursul timpului înaltele spirite spre el. Cine nu mă crede să citească *Istoria Academiei*, pentru că între membrii fondatori erau doi din Maramureș (dar de fapt nu era niciunul!). De ce i-au ales pe unul din Bihor și pe unul din Mureș și au zis că sunt din Maramureș? Pentru că trebuia să fie și Maramureșul acolo. Asta nu este o regiune oarecare, nu este o țărișoară oarecare. Sigur că acumă numai o treime e la noi, două treimi e

dincolo, la ceilalți, și a fost lăsată de izbeliște în 1919–1920, la Conferința de Pace de la Paris. Acest Maramureș este un teritoriu pe care academicienii români l-au cercetat foarte sistematic.

Sigur majoritatea locuiți în București, în Cluj, în Iași, în marile centre academice. Dar e vorba cum îți atragi și cât de bine organizezi atragerea. Maramureșul are uneori coeficientul foarte dezvoltat. Fie iertat, președintele Ionel-Valentin Vlad, c-aveam dispute de genul că era prea prezent în Maramureș. Dar dumnealui atât suflet a pus, și academicianul Surdu asemenea, încât au făcut din Maramureș un fel de a doua patrie a Academiei Române. Nu concepeau să nu vină de șapte-opt ori pe an în Maramureș. Acum încercăm să-i atragem pe alții, inclusiv pe unii dintre dumneavoastră, îndrăznim și chiar reușim. Iar cu Marius Porumb, cum se zice pe la noi, ne mândrim.

Ca să vă mai devoalez o chestiune, în Baia Mare avem un atelier memorial. Credeți că plătește vreo instituție publică persoana care lucrează acolo? Nu. Tot familia Porumb face acest gest, până când, probabil, se va găsi cineva. Un administrator public mai înțelept, decât cei care sunt la ora actuală, și care să preia această sarcină, că este a obștii.

În concluzie, academicianul Marius Porumb este unul dintre cei mai iubiți nord-vestici, nu doar în Maramureș și în toate părțile acelea, și nu doar în părțile acelea, ci și la Câlnic, la Sibiu, la Alba și-n alte părți.

La mulți ani, domnule academician! Să ne trăiți, că ne trebuiți – este o formulă populară pe la noi.